

10 aprilie a fost data prevăzută pentru încheierea înșămânțării de primăvară. Prin Scînteia „se strigă” frunții și codășii. A început vacanța de primăvară! Cei mici, în afară de uniforma de șoim ai patriei, au la dispoziție hăinuțe stil „la maman”.

Muncă și lumină

„Zile și nopți de efort maxim pentru înșămânțarea grabnică a tuturor culturilor de primăvară!”, titra oficial PCR. Nici o zi liberă pentru mecanizatori, nici măcar sâmbătă duminică. Până a doua zi, conform planului aprobat în CPEX, trebuiau încheiate înșămânțările de primăvară în toată țara. În sud, unde se încălzește mai

repede, ca și în județele nordice, nu conta natura, România era una! Dirijată de voința lui Ceaușescu.

Conform rapoartelor Ministerului Agriculturii, codășii înșămânțării erau județele Alba și Satu-Mare, cu un procent de-abia 35% teren înșămânțat. „Se lucra la pregătirea terenului 24 de ore din 24, era folosită întreaga zi-lumină la semănat și erau înființate tabere de câmp pentru mecanizatori” - scrie ziarul despre „măsurile” luate. Frunțași - Constanța și Sectorul Agricol Ilfov, cu lucrări efectuate în proporție de peste 80%. Și Oltul onora încrederea „partidului” de-a raporta campania finalizată în grafic.

(Continuare în pag. a III-a)

Destinatar și semnături, în analiza Europei Libere

Șapte intelectuali români i-au scris președintelui Uniunii Scriitorilor Români pentru a protesta față de demiterea lui Mircea Dinescu de la săptămânalul România Literară. I s-au adresat pentru a-i aminti să-și facă datoria de a-i apăra pe membrii Uniunii. Ei l-au îndemnat să îl apere pe Dinescu și să pună capăt persecuției scriitorului. Au amintit că „USR există pentru a proteja forțele creative ale culturii române”.

Cei șapte sunt Geo Bogza, în vârstă

de 81 ani, Ștefan Augustin Doinaș, 67 de ani, Dan Hăulică, 67 de ani, Octavian Paler, 63 de ani, Andrei Pleșu, 40 de ani, Alexandru Paleologu, 70 de ani, și Mihai Șora, 73 de ani. Majoritatea au debutat pe scena literară înainte de cel de-al II-lea război mondial și toți, cu excepția lui Bogza, au fost persecutați sub regimul comunist.

Scrisoarea începe prin a exprima „perplexitatea și îngrijorarea” semnatarilor față de demiterea arbitrară a lui Dinescu din postul său de edi-

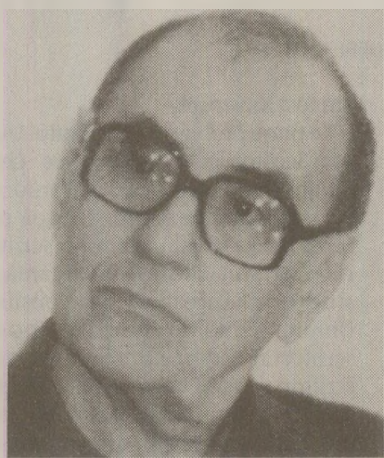
tor la săptămânalul România Literară, spunând că nici o lege nu poate justifica o astfel de măsură severă. Din cauză că breșla scriitorilor nu a primit nici o explicație pentru această „eliminare neașteptată”, nu au avut o altă alegere decât „să se lanseze în speculații”. Semnatarii au avertizat că persecutarea scriitorilor nu poate decât să fie „detrimental culturii române”.

(Continuare în pag. a IV-a)

ȘAPTE SCRITORII S-AU SOLIDARIZAT CU MIRCEA DINESCU

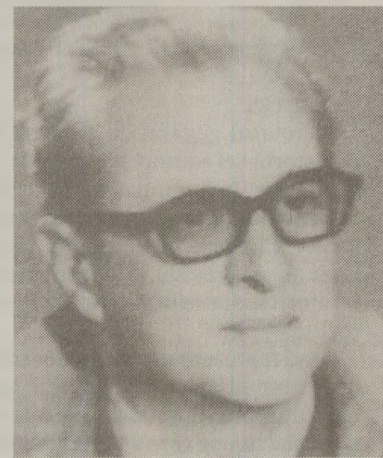
Geo Bogza (1908-1993)

Ștefan Augustin Doinaș (1922-2002)

Octavian Paler (1926-2007)

Alexandru Paleologu (1919-2005)

Revista Lupta - ziar în limba română al emigrației române de la Paris - a publicat în numărul 120 scrisoarea adresată de șapte scriitori români președintelui Uniunii Scriitorilor din România, D.R. Popescu. Prezentăm în cele ce urmează conținutul ei:

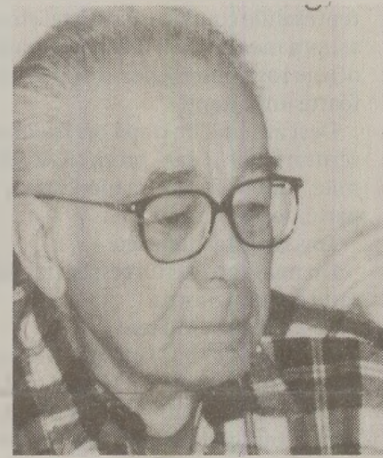
Considerăm de datoria noastră să vă împărtășim nedumerirea, preocuparea și îngrijorarea cu care am aflat de eliminarea intempestivă, la 14 martie a.c., a poetului Mircea Dinescu, din redacția revistei România Literară. În absența oricărei explicații cât de cât lămuritoare, întemeiate pe un text de lege, în legătură cu această măsură gravă, nu putem decât să facem presupuneri și să ne punem întrebări. Mai este nevoie oare să-i spunem noi președintelui Uniunii Scriitorilor că poezia există datorită poetilor și că de soarta fiecărui poet important e legată în mod natural soarta poeziei române contemporane? Mai este nevoie să motivăm de ce prejudiciile aduse persoanei unui scriitor se transformă în prejudicii aduse culturii române? Și trebuie oare ca tristele exemple de șicane și interdicții la care au fost supuși cândva Blaga și Arghezi să li se adauge altele? E o fatalitate oare să existe mereu în istoria literară ceva de regretat, de justificat, de iertat? Posteritatea nu ne-ar ierta, fără îndoială, nici pe noi, nici pe dumneavoastră, dacă am fi indiferenți atunci când un coleg se află într-o

Dan Hăulică (născut în 1932)

Andrei Pleșu (născut în 1948)

Mihai Șora (născut în 1916)

situație care-l împiedică să-și pună în valoare talentul. Faptul că Ana Blandiana n-are de câteva luni acces în paginile revistelor și la edituri, precum și recenta măsură administrativă luată împotriva lui Mircea Dinescu ne determină să ne aducem aminte că nu putem despărți dragostea pentru țara în care trăim și scriem de dorința de a se păstra intacte, neștirbite șansele generației actuale de a îmbogăți cultura română, căreia îi consacram puterile noastre creatoare, atâtea câte sunt, și speranțele noastre. În calitate de scriitori, e normal să avem nu numai conștiința relativității persoanelor noastre, ci și conștiința că interesele culturii române sunt mai importante decât judecățile de moment. Veți

înțelege deci și sperăm să socotiți logică opinia noastră, că nu putem vedea în înlăturarea lui Mircea Dinescu de la România Literară o problemă strict personală sau una administrativă.

Dar, firește, ea este și o problemă personală. Demnitatea l-a oprit pe Mircea Dinescu să spună că în urma concedierii sale va trebui să înfrunte mari dificultăți, pe care nu știm cum le va depăși, pentru a-și întreține familia compusă din soție și doi copii. Ii va fi greu însă Uniunii Scriitorilor să explice membrilor săi de ce nu s-a gândit la aceasta înainte de a lăsa pe drumuri un poet de o asemenea valoare. Din câte știm, rațiunea de a exista a Uniunii Scriitorilor este de a apăra forțele creatoare

din literatura română și posibilitățile lor de a sporii patrimoniul spiritual românesc.

În consecință, regretăm că, încă o dată, literatura română contemporană e pusă în cauză printr-unul din reprezentanții ei de frunte și solicităm să se întreprindă tot ce este necesar, apelându-se, dacă e nevoie, și la opinia organismelor de conducere ale Uniunii Scriitorilor, care au fost eludate și în această împrejurare, pentru a se repara o injustiție și o greșeală cu consecințe morale, profesionale și umane extrem de păgubitoare.

Semnături: Geo Bogza, Ștefan Augustin Doinaș, Dan Hăulică, Octavian Paler, Andrei Pleșu, Alexandru Paleologu, Mihai Șora.

Amintirile lui Mihai Șora

Contactat în legătură cu scrisoarea de solidarizare cu Mircea Dinescu și consecințele sale pentru semnatar, dl Mihai Șora ne-a declarat:

„Nu știu dacă Paler a inițiat scrisoarea, dar eu m-am întâlnit cu Paler în curtea Academiei. Era cu prilejul unei manifestări la Institutul Italian. M-am întâlnit cu el, am stat de vorbă și ne-am dus la Institutul Italian, unde era o conferință. Sus ne aștepta Pleșu și am găsit scrisoarea care deja avea niște semnături. Pleșu o semnase deja. Am semnat-o fără nici un fel de problemă. Paler era foarte intrigat de faptul că nu mi-am pus nici o problemă. În momentul în care mi-a propus, am spus imediat da. Dar era foarte simplu pentru mine. Familia mea plecase, deci nu riscam pentru altcineva nici un fel de pedeapsă de tipul: dare afară din slujbă sau alte lucruri de genul asta. Nu eram răspunzător decât de propria persoană. Știu că era o zi din cursul săptămânii, pe la prânz.

Înainte de a obține ceva, această scrisoare ne dădea posibilitatea să exprimăm un protest.

(Continuare în pag. a II-a)

CADOURI PENTRU FAMILIA CEAUȘESCU

Jucării din RDG

La Muzeul Național de Istorie a României, în colecția de cadouri primite de familia Ceaușescu din partea țărilor prietene descoperim, cu ceva surprindere, un urs din plus care privește cu ochi goi de sticlă restul obiectelor primite de „primul cuplu al țării” înainte de 1989. Jucăria, oferită de RDG, pare a fi în contrast cu sobrietatea și maturitatea de care dădeau dovadă „Tovarășul” și „Tovarășa”, ursul din plus umplut cu paie și decorat cu o fundă roșie ducând cu gândul mai degrabă la jocurile copilăriei. Ursul nu este însoțit de nici o dată care să indice în cadrul cărei vizite oficiale a fost dăruit sau poate cu ce altă ocazie, astfel că nu putem aproxima acest moment. Cert este că familia Ceaușescu și-a îmbogățit colecția cu acest dar în cei 18 ani de prietenie care s-au împlinit în 1989 de la semnarea Tratatului de colaborare și asistență mutuală între România și RDG. Actul a fost parafat în anul 1971, în timpul vizitei unei delegații de partid și guvernamentale din RDG, condusă de Erich Honecker și Willi Stoph. Honecker și Ceaușescu construieră o relație de prietenie destul de solidă, poate și pentru că aveau destule

FOTO: Muzeul Național de Istorie

lucruri în comun, așa cum ar fi, de exemplu, vânătoarea de urși. În ciuda acestei prietenii, Nicolae Ceaușescu nu a fost deloc îngrijorat în anul 1989, când Honecker a demisionat după căderea zidului Berlinului, și nu a luat în considerare dezavantajele proprii poziții printre ultimii lideri comunisti în Europa de Est.

Adela Cristina TEODORESCU
Diana ROTARU

tului scriitorilor exilați. Un ultim telefon: lui Gelu, să aștepte mâine telefaxul cu datele complete. I voi trimite de la radio.

Și astfel se încheie o săptămână răvășită de atâtea agitație.

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 158-159

Zile posomorâte la slujbă. Colegii, cum vin, se bagă într-un birou și beau. Porcării și bancuri. Pentru mine, slujba asta din care voi avea onoarea să fiu concediat curând, cum fac primul pas în afară, e o bună ascunzătoare. Un loc umil, la marginea orașului, Siberie ad-hoc.

Plus că pot lucra aproape nestingerit. Nimeni nu vine aici (n-am văzut un șef de luni de zile), faci o oră din centru, e locul cel mai îndepărtat. Un pachiderm construit în '53, la Festivalul Tineretului (...) În sala e un frig de tâmpesii. Aparatele sunt vechi, nu se aude mai nimic, filmul se intrerupe de cinci ori.

E aproape ora amiezii. Lidia bate la mașina de scris (traducerea din Miller); Cristina pregătește ceva la bucătărie; Mihai doarme. Eu îmi examinez viața (imediată) și gândurile, însă încerc să nu mai trag concluzii pesimiste.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

9 aprilie (duminică)
Soarele a răsărit la 6:43, a apus la 19:53
Luna a răsărit la 8:10
Sărbătoare creștină:
Sfinții Apostoli Irodion, Agav, Ruf, Flegon, Asincrit și Hermas (Pomenirea morților)

S-a întâmplat la 9 aprilie 1989

• Ploile torențiale care s-au abătut asupra sudului Tanzaniei au inundat provincia Mtwara. Suprafețe cultivate au fost acoperite de ape și numeroase locuințe au fost distruse. Mii de oameni au rămas fără locuințe.
Ramona VINTILĂ

O scrisoare pentru viitor

Nu-mi amintesc dacă la Europa Liberă s-a difuzat ori nu textul integral al scrisorii în apărarea lui Mircea Dinescu. Înclin să cred că mai degrabă nu. Sau, dacă da, accentul a fost pus în altă parte. Mult mai tari, în sens jurnalistic, mult mai importante, în sens politic, erau contextul și subtextul.

Contextul - în tăcuta Românie a începutului de an 1989, câțiva scriitori se asociau public în sprijinul unui coleg dat afară din redacția revistei unde lucra. Subtextul - acel coleg fusese sancționat din motive politice, el criticase regimul și pe șeful acestuia, iar al sprijinii căpăta sensul unei solidarizări simbolice. De altfel, concedierea fusese precedată de excluderea din partid, pedeapsa administrativă era urmarea unei sancțiuni politice.

Cu textul scrisorii a venit la mine, propunându-mi să o semnez, Octavian Paler. Trebuie să fi fost în a doua jumătate a lunii martie. Am citit-o și am refuzat. Din trei motive. Primul: era adresată președintelui Uniunii Scriitorilor,

acesta notificase darea afară a lui Mircea Dinescu de la România literară. Președintele Uniunii fusese însă un simplu executant, ordinul venise „de sus”, iar a-l lua pe el drept țintă însemna să-l prefacem într-un acar Păun. Cum nu se știa cine anume decisese concedierea, mai potrivit ar fi fost, i-am spus lui Octavian Paler, ca scrisoarea să-i fie adresată chiar lui Mircea Dinescu și să conțină un mesaj explicit de solidarizare cu el. Al doilea: în textul scrisorii nu se spunea nimic despre motivul concedierii, iar excluderea din partid nu era menționată. Scrisoarea deplângea lăsarea pe drumuri a unui tată de familie cu doi copii mici. Era un gest dragut, însă n-avea nici o relevanță în situația dată. Mircea Dinescu fusese dat afară din partid și de la România literară pentru că îl vizase direct și explicit pe Nicolae Ceaușescu, iar dacă nu se evoca asta, proiectata scrisoare nu rămânea decât o timidă petiție sindicală.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

ÎNTÂLNIRI LA VERNISAJ

Artistul plastic Silvia Radu își amintește că la sfârșitul lui martie 1989, cu prilejul vernisajului său de la Sala Dalles, o parte dintre semnatarii scrisorii de protest adresate lui D.R. Popescu au fost prezenți printre invitați.

„Momentul vernisajului a fost fabulos. Pregătisem expoziția extrem de laborios, muncisem luni de zile, aveam o emoție extraordinară. Era un material enorm, am expus 800 de lucrări, a fost ca o răbufnire. Domul Hăulică a ținut foarte mult la această expoziție.

După o muncă uriașă, mă apropii de Sala Dalles și am văzut că era plin de mașini de la ambasade. Se făcuse o mobilizare extraordinară. Trebuie să fie un boom, și a fost un boom. Toți ambasadorii erau prezenți, numai cel al Uniunii Sovietice nu era de găsit.

A fost o solidaritate foarte interesantă. Era un semnal că acolo se întâmpla ceva. Un lucru important mi se pare că eu am dorit să deschid acea expoziție de Buna Vestire.

(Continuare în pag. a II-a)

Mircea Dinescu și Nicolae Ceaușescu, în 1980

În toate timpurile și sub toate regimurile, în lumea scriitorilor s-au vădit ambiții, rivalități, invidii mai mult sau mai puțin profesionale, dușmăniți ținute și-o viață. Probabil că și în epocă, dar mai cu seamă după '90 s-a pus întrebarea de ce nu s-au solidarizat mai mulți scriitori cu Mircea Dinescu? Cei care n-au făcut-o au avut grija să amintească felurite episoade și detalii din biografia poetului. Unul dintre acestea era amintirea de neuitat a intervenției tânărului poet la întâlnirea „activului de partid al scriitorilor” cu Nicolae Ceaușescu de la 13 octombrie 1980 (așa cum reiese din documentul reproduc de Marin Radu Mocanu în volumul „Scriitorii și puterea. Documente”, f.l., Ideea Europeană, 2006, p. 173-181).

Tov. Mircea Dinescu

Mult iubite și stimate tovarășe secretar general! După cum ați auzit, mă numesc Mircea Dinescu și sunt membru în Biroul Uniunii Scriitorilor și președintele Comisiei de tineret de la Uniunea Scriitorilor. Deși am avut cinstea de a vorbi înaintea dumneavoastră cu doi ani în urmă la Neptun, mărturisesc că acum emoțiile mele sunt mai puternice ca în 1978, atunci când ați avut amabilitatea de a ne primi, domnea pacea în lumea

arabă, datorită în primul rând eforturilor depuse de dumneavoastră, eram cu toții în vacanță, eram veseli și ceva mai liniștiți ca acum, trebuie să recunoaștem acest lucru.

Nu știu dacă voi mai avea ocazia să vorbesc în numele tinerilor scriitori, având în vedere faptul că la anul vor avea loc alegeri la conferința scriitorilor și, deși la noi tânăr scriitor considerat până la vârsta de 50 de ani, eu, care n-am împlinit încă 30, simt că cei mai mici, începând cu șoimii patriei care publică în revista Arici pogonici și până la cei care publică în revistele liceelor, își cer drepturile și sunt foarte grăbiți și-i revendică locurile tinerilor scriitori.

Încep și eu să simt lupta între generații, că să nu mai vorbesc despre șoimii mai în vârstă, care mă pândesc oricum. Oricum sunt fericit că încă mai pot să vă transmit salutul tinerilor scriitori dumneavoastră, dar și tovarășei Elena Ceaușescu și să vă aduc la cunoștință câteva probleme legate de viața și de munca lor, deși în raport n-am prea auzit cuvântul „tânăr scriitor”, cu atât mai mult cu cât trebuie să vorbesc eu. Această generație din care fac eu parte aș numi-o generația fără complexe, adică generația liberă, care a apărut după 1965 și care a beneficiat din plin de toate drepturile și toate condițiile minunate oferite scriitorilor după venirea

dumneavoastră la conducerea partidului. Zeci și chiar sute de scriitori tineri s-au afirmat în acești 15 ani-lumină, într-un spațiu al libertății de gândire și de creație, fără complexe cenzurii interioare, fără complexele dosarelor încărcate, fără complexele școlilor de jandarmi, fără amintirea cârților arse în timpul legionarilor, neumbrit de teroarea din perioada stalinistă, pur și simplu tineri scriitori, născuți și formați în plin socialism, beneficiari ai unui timp istoric în care talentul și munca scrisului au dat certificate de scriitori profesioniști. Nu trebuie să mă sfiesc prin a vă spune că printre marile realizări pe care le-ați ctitorit și înfăptuit în această perioadă alături de edificiile industriale spectaculoase, de modernizarea agriculturii, de orașe pe verticală, ați ridicat și o nouă generație de scriitori, realitățile acestei generații se văd și se vor vedea și mai limpede în următorii ani. Deja unii dintre noi au devenit certitudini, au publicat cărți premiate de Uniunea Scriitorilor, de Comitetul Central al UTC, de Academia Română, au devenit scriitori adevărați, al căror nume începe să conteze în ierarhia valorică a scriitorilor contemporani.

(Continuare în pag. a II-a)

MIRCEA DINESCU ȘI NICOLAE CEAUȘESCU, ÎN 1980

(Urmare din pag. 1)

Un lucru esențial care nu trebuie uitat și de care trebuie să se țină cont este faptul că noi, tinerii scriitori, vom da cărțile adevărate și puternice despre perioada actuală. Romanele scriitorilor mai în vârstă, care apar astăzi se ocupă în special de anii '50-'60, firesc după 30 de ani dezghețul istoric se simte și privirea retrospectivă e mai largă și mai împede. Deci în următorii ani, fiți siguri, tovarășe Nicolae Ceaușescu, că noi, tinerii scriitori de azi, vom scrie cărțile adevărate despre perioada aceasta în care personalitatea dumneavoastră și-a pus pecetea definitiv.

Sigur, tinerii scriitori duc în prezent o activitate continuă pe toate tărâmurile, colaborări în presa de tineret, participări la activitatea Comitetului Central UTC, la toate acțiunile organizate de conducerea Uniunii Scriitorilor.

Sigur, se mai pot spune și lucruri nu tocmai favorabile despre tinerii scriitori, petrecute sub impulsul sângelui mai aprins și al nervilor mai elastici. Dar vin câteodată examene hotărâtoare în care valoarea tinerilor se cântărește exact. Imi amintesc că înainte de cutremurul din 1977 erau criticiții unii tineri că se îmbracă fistic și că poartă plete sau că ascultă muzică folk. În acea grea încercare tinerii au fost primii gata pentru orice risc și sacrificiu și chiar dumneavoastră, personal, ați subliniat eroismul de care unii dintre ei au dat dovadă.

Aș vrea să trec acum la lucruri concrete și de strictă actualitate. Mă voi referi în special la poziția tinerilor în Uniunea Scriitorilor. Ca un factor pozitiv, trebuie să remarc că în ultimii patru ani au fost primii membri titulari ai Uniunii Scriitorilor mai bine de 100 de scriitori tineri, ceea ce a dat un plus de vitalitate Uniunii Scriitorilor, unde media de vârstă era și este destul de ridicată. La viitoarele alegeri va trebui să se țină cont de acest lucru, că la ora actuală prea puțini tineri sunt implicați în organele de conducere ale Uniunii Scriitorilor. În afară de cărțile pe care le scriu ei în timpul liber, și subliniez acest cuvânt, deoarece scriitorul, ca și omul politic, nu are timp liber sau îl are, dar înțelesul e mult mai complex, timp în care stă aplecat asupra manuscriselor, ore nedormite în care apar versurile și romanele care vor bucura sau vor da de gândit miilor de cititori.

Deci, în afară de munca asupra acestor cărți, scriitorul are nevoie de presa literară, de reviste în care să se exprime și în care să-și formeze personalitatea. Or, problema revistelor literare macină la ora actuală scriitorul român.

Uniunea Scriitorilor nu dispune în prezent decât de o singură revistă destinată scriitorilor tineri, revista *Lucașul*. Fiind revista Uniunii Scriitorilor, îndatoririle ei sunt clare de lansare și de promovare și de susținere a scriitorilor tineri. Numai că de aproape doi ani, această revistă, prin conducerea ei, a abdicat de la cererile

inițiale, sfidând atât conducerea Uniunii Scriitorilor, cât și numărul mare de tineri membri ai Uniunii Scriitorilor din toate colțurile țării. În loc să se ocupe de cărțile importante ale tinerilor scriitori, prin articole de susținere și de îndrumare, în loc să se ocupe de aproape de valorile tinere, conducerea *Lucașului* a împărțit revista în rubrici fixe, a parcalat-o precum moșierii de odinioară care dădeau pământ cu arendă. Astfel, un grup restrâns de șase-șapte inși, bineînțeles nu tineri, ocupă săptămânal spațiul dedicat tinerilor scriitori. Timp de doi ani n-a apărut nici o pagină de întâmpinare a vreunei cărți scrise de un tânăr autor, nici o pagină întreagă de versuri a vreunui tânăr poet, traduceri din tinerii scriitori ai naționalităților conlocuitoare au fost ignorate cu desăvârșire. Cu ce s-a ocupat revista tinerilor scriitori *Lucașul* în acest timp? Pagini întregi s-au cheltuit și s-au dezbătut cu false probleme, bătându-se apa în piua cu protocronismul și sincronismul, încercându-se să se împartă cultura și literatura română în două, tot ca în vremuri de tristă amintire, ca și cum nu toți am aparține aceluiași popor, ca și cum Lovinescu și Călinescu nu ar fi scris amândoi în limba română, ca și cum noi toți scriitorii contemporani nu am aparține aceleiași literaturi române.

Acum când aiurea prin străinătate se vântură atâtea minciuni despre originea poporului nostru, de neînțeleș de ce s-a instalat cu atâtă furie această falsă problemă a protocronismului și sincronismului, când singurele lucruri importante sunt marile opere scrise în limba română de toți scriitorii români, fie ei clasici sau contemporani.

Toate aceste răfuiele și încercări de ierarhizare falsă a valorilor naționale me se par o încercare aberantă de a ne bate singuri cuie în talpă. Eminescu scria într-un articol din ziarul *Timpul*: Secretul vieții lungi al unui stat este păstrarea ierarhiei meritului. Or, când deschizi revista *Lucașul* și vezi că un mare scriitor clasic român e mângâjat cu noroi de dragul unei teorii false și îți mai amintești și a cel citat din Eminescu te poate cuprinde un sentiment de rușine. Și în afară de aceste probleme false, revista *Lucașul* ce a mai făcut? Răsfoind colecția pe ultimii doi ani, observăm că dacă nu au apărut pagini de susținere a unor autori importanți, în schimb, cei câțiva inși grupați în jurul conducerii revistei au fost botezați și laudați peste măsură. *Lucașul* fiind o revistă a tinerilor scriitori, m-am gândit să fac o statistică a celor mai importante speranțe tinere laudate de conducerea *Lucașului*. Cine sunt și cine au fost aceste tinere speranțe? Eugen Barbu, Ion Gheorghe, Ion Lăncrănjan, Dan Zamfirescu și alți câțiva cât degetele de la o mână ne-au dat și ne dau în continuare lecții de proșpetime morală duioasă sau câteodată chiar dubioasă de aproape doi ani, la fel ca și revista ei gemă, revista *Săptămâna*.

Sigur, dacă Uniunea Scriitorilor ar avea 30 de reviste destinate scriitorilor tineri, nu ar fi o nenorocire și ar putea avea și acest grup o revistă personală, dar având în vedere faptul că *Lucașul* e singura revistă literară cu destinație precisă către tinerii scriitori, atunci problema devine cu adevărat gravă, pentru că cei câțiva tineri critici manevrați să laude și să injure la comandă nu se pot substitui mării majorități de scriitori tineri ignorați în mod irațional (sic!) de conducerea revistei. Ridic această problemă în fața dumneavoastră, tovarășe secretar general, după ce împreună cu zeci de tineri am ridicat-o și la Uniunea Scriitorilor și chiar la Comitetul Central UTC, unde încă de anul trecut tinerii scriitori importanți, din Cluj, Iași, București, Brașov am dezbătut în mai multe ședințe problemele grave legate de destinul acestei reviste. Ni s-a promis că se vor lua măsurile de rigoare.

Consiliul Uniunii a propus în consecință schimbarea statutară, având în vedere că din patru în patru ani se fac schimbări de redactori-șefi, adjuccii și secretari de redacție, deoarece vis-a-vis spus că s-a numit un alt redactor-șef care nu corespundea statutului Uniunii, dar noi făcusem un memoriu semnat de 90 de inși pe care am vrut să vi-l înmănăm, dar nu, s-a spus, pentru că s-a luat măsura la un nivel foarte mare, să acceptăm și bineînțeles că am acceptat acest lucru, dar cu condiția să se schimbe cei care faceau revista: redactorul-șef, adjuccii și secretarii de redacție. Bineînțeles că acest lucru nu s-a întâmplat nici

În congresele Uniunii Scriitorilor se dezbăteau relațiile creatorilor de literatură cu puterea FOTO: AGERPRES

până astăzi. Secretarul general de redacție și redactorul-șef adjuncț s-au dovedit și se dovedesc în continuare refractari și ostili nu numai față de Uniunea Scriitorilor, care este forul legal ce tutelază această revistă, ci față de tinerii scriitori care au avut curajul să critice revista.

Fiind reprezentantul tinerilor scriitori în biroul Uniunii și reprezentând nemulțumirea noastră față de cotitura neplicată pe care a luat-o revista atât în ședințele Uniunii, cât și la Comitetul Central UTC, au început represiile conducerii revistei chiar asupra mea. Mi-am făcut cu această ocazie rost, bineînțeles, de dușmani foarte importanți.

Deși am luat de două ori premiul scriitorilor și o dată premiul Academiei, sunt nevoit să las modestia la o parte, deși în ultimii ani...
Tov. Nichita Stănescu: Nu manifesti destul respect față de șeful statului nostru.
Tov. Dinescu Mircea: Tovarășe Nichita Stănescu, vă rog să încetați cu provocările! Vă rog!
Deci, deși în ultimii doi ani am publicat două cărți, despre care s-a vorbit în toate revistele literare ale țării, și Știința Tineretului, organul Comitetului Central, singura revistă care mi-a scos definitiv numele din paginile ei este revista *Lucașul*, pentru că îndrăzneala de a fi criticat. Menționez că nu sunt singurul cu care s-a procedat astfel, ci cu majoritatea scriitorilor tineri care au îndrăznit să-și spună părerea deschis. Radierea totală din

paginile revistei și alte provocări despre care nu este timpul și nici locul să insist, să intru în amănunte cu această ocazie, iată ce dără neplicată poate lăsa conducerea unei reviste care dă tot timpul impresia că duce cu noi un război al nervilor, de uzură. Oare ce se va întâmpla cu generația noastră nevoită să navigheze spre o conducere a Uniunii Scriitorilor dorită să-i susțină, dar care nu-și poate impune părerea în propriile reviste? Și aici cred că poartă o vină și tovarășul Gheorghe Macoveșcu, care s-a lăsat, după părerea mea, călcat în picioare de diferite echipe sau chiar de propria-i conducere. Bineînțeles că aceste conflicte ne-au dus cu nervii la limită și conflictele au devenit, în ultimul timp, chiar fizice. Uneori, ca să spun, întâmplător am fost atras și eu, deși sunt de la Academia Ștefan Gheorghiu, la fară frecvență, deși sunt fiu de lăcătuș mecanic, cum am spus, fără dosar încărcat, un tânăr oarecum glorios, așa puțin, și băiat simpatic în general, am intrat într-un conflict că s-a ajuns la o anchetă imensă, s-au bătut pentru prostii, să zicem, într-un câlț de redacție și a venit o comisie de la municipiu, tovarășul Pană s-a ocupat personal de acest lucru și eu m-am întrebant atunci: de ce (ce) când 90 de scriitori importanți români fac un memoriu pe care nu-l mai dau, nu vine cineva să intrebe de la municipiu ce se întâmplă cu cei 90 de tovarășii? Ce probleme au ei? În schimb să trimită o comisie cu trei băieți, mă rog, mai mult sau mai puțin nefericiți în toată acțiunea lor? Iertati-mă puțin că

am fost intrerupt.
Se pune problema Consiliului Uniunii Scriitorilor. Noi v-am spus - pendulăm între Uniunea Scriitorilor și totuși un grup extremist, după părerea mea, Consiliul Uniunii Scriitorilor, sprijinit și de revista *Săptămâna* și de revista *Lucașul*. Dar Consiliul Uniunii Scriitorilor, format din 90 de scriitori aleși din cei aproape 1.500 de scriitori români, ce reprezintă breasla scriitoricească, acest Consiliu nu s-a mai întrunit de aproape o jumătate de an, deoarece toate propunerile și hotărârile statutare luate în plen și trimise către conducerea superioară de partid s-au pierdut pe drum și n-au mai ajuns la dumneavoastră.

Eu cred că nu ați fost informat de situația reală de la Uniunea Scriitorilor. Altfel nelișiștea și frământările ce persistă de mai bine de un an în cadrul conducerii Uniunii Scriitorilor ar fi dispărut și Consiliul ar fi fost pus în drepturi ca for ales și care reprezintă gir al Partidului Comunist Român într-o instituție care este și ea a Partidului Comunist Român - Uniunea Scriitorilor. Mi se pare nefiresc la această importantă întâlnire pe care o avem astăzi cu conducerea superioară de partid, cu activul de partid al Uniunii Scriitorilor, să nu participe membri de partid din Consiliul Uniunii Scriitorilor. Nu știu dacă știți acest lucru? Deci, aici de față nu sunt membri de partid din conducerea Uniunii Scriitorilor. Unii dintre oamenii care inițial au fost anunțați că vor participa și care au venit de la Cluj, Iași, Oradea, Timișoara și din alte orașe ale

țării și care prin ce mister au fost nevoiți să se întoarcă ieri nedumeriți și neliniștiți acasă! Mi se pare nefiresc că nu au fost invitați, cu atât mai mult cu cât grupul care a mai fost o dată primit la dumneavoastră, grupul acela civil sau independent, se află din nou în această sală, unde i-ați primit și acum o lună. Adică mi s-a părut firesc și loial să participe acest Consiliu despre care se spun atâtea lucruri că face. Sunt scriitori români importanți, tovarășe Ceaușescu, profesori universitari, prozatori mari, poeți, care iubesc partidul la fel pe cât spun și ceilalți tovarășii care iubesc partidul, să știți.

Știu că sunteți frământat la ora aceasta de probleme grave, și vă rog să mă iertați pentru lunga filipică pe care am îndrăznit s-o rostesc aici, dar doaream ca dumneavoastră personal să știți cu adevărat ce obstacole mai încălcite stau în fața scriitorilor în general și a scriitorilor tineri în special, care nu se dau bătuți cu una, cu două, scriu în continuare cărți, se întâlnesc în uzine și recită versuri prin satele țării, unde toamna, poate să recunoaștem, se bea și câte un vin roșu, se închină și în sănătaea dumneavoastră, participăm la Festivalul „Cântarea României” și apărăm chiar și la televizor, dacă mai avem loc de Adrian Păunescu, care a pus stăpânire pe tot ecranul și nu mai încăpem din cauza prezenței sale acolo.

Încă o dată vă mulțumesc pentru onoarea pe care ne-ați făcut-o de a ne primi în acest inalt for și vă promit că dacă o să mai am prilejul să vă mai vorbesc ca tânărilor scriitorilor sau ca scriitorilor mai în vârstă, voi spune cu siguranță lucruri mai vesele și mai senine, pentru că în ultimă instanță atât politica de mare anvergură pe care o faceți dumneavoastră, cât și literatura pe care o scriem noi toți și echipa „celor 13” și Consiliul Uniunii Scriitorilor, au ceva în comun - ce nu le va putea despărți niciodată - amândouă se creează în limba română! Vă mulțumesc.

Tov. Dumitru Popescu: Are cuvântul tovarășul Paul Anghel și urmează tovarășul Ovid Crohmălniceanu, critic literar.

Tov. Paul Anghel: (...) Aș dori să-l întreb pe fiul de lăcătuș în ultimii doi ani dacă a călcat pe la revista *Lucașul* și ce a făcut la revista *Lucașul*, de unde ia bani, de unde ia salariu. Acest tovarăș, tovarășe secretar general, n-a călcat pe la redacția revistei și n-a onorat-o cu colaborările, iar un alt coleg al lui iarăși e în aceeași situație. Nu se poate așa: una vorbim și alta fumăm, cum spunea Argeșii? E posibil lucrul ăsta? Dar să ne facem datoria la locul de muncă, în orele alea puțin, câte sunt, că se va extenua nimeni muncind în revistele literare. Să știți că nu se sta 16 ore pe zi.

Din sală: Unii se extenuază, să știți.
Tov. Paul Anghel: Unii se extenuază, cei câțiva, care sunt siliți să scoată o publicație, în pasivitatea sau în greva pe care o organizează ceilalți.

O scrisoare pentru viitor

(Urmare din pag. 1)

Al treilea: în ciuda acestor precauții și cu toate că în sine inofensivă, scrisoarea avea să fie urmată de represalii, eram însă convins că vor fi dure. Sunt panicații și isterici, am spus, sunt în stare de orice, vor reacționa brutal. E posibil să ni se interzică dreptul de a publica, poate și mai mult decât atât. Nu e preferabil atunci, dacă tot ne decidem pentru confruntare și suntem pregătiți să ne asumăm riscurile, inclusiv pe cel de a dispărea din circuitul public, să ne solidarizăm cu Dinescu, să ne solidarizăm politic? În acest caz, i-am spus lui Octavian Paler, în acest caz semnez. Reluam, de fapt, un punct de vedere și argumente pe care Octavian Paler le cunoștea și le mai auzise. Cu vreo cinci-șase luni înainte, în toamna lui 1988, ne întâlnisem, eram cu toții, cred, vreo 15, acasă la Mircea Dinescu și discutăm ore în șir despre un eventual memoriu de protest împotriva situației din țară. Câțiva erau pentru un text eminent cultural, alții ar fi vrut un text predominant politic. Octavian Paler fusese printre cei dintâi, eu fusese „maximalist”, Mircea Dinescu, inițiatorul întâlnirii, propusese „o flegmă”. Discuția aceea nu a avut nici o continuare, fusese înregistrată de Securitate, de-a doua zi unii dintre participanți au fost puși sub urmărire ostentativă și forțați să abandoneze. Transcrierea făcută de Securitate a fost publicată de câteva ori după 1990, niciodată însă integral.

Rămăsă în forma inițială, scrisoarea propusă de Paler a fost semnată de șase scriitori - Geo Bogza, Ștefan Augustin Doinaș, Alexandru Paleologu, Mihai Șora, Dan Hăulică, Andrei Pleșu. Cu Octavian Paler înșuși, șapte. Toți din București. Ulterior li s-a alăturat, de la Iași, Al. Călinescu. După ce scrisoarea a fost anunțată la „Europa Liberă”, la începutul lui aprilie, celor șapte li s-a interzis dreptul de semnătură. Foarte repede însă, după o zi sau două, lui Geo Bogza i-a fost suspendată interdicția, el și-a ținut mai departe rubrica din „România literară”. Deși interziși, Hăulică și Doinaș și-au păstrat funcțiile (cei doi conduceau revista „Secolul 20”). Celui dintâi i s-a dat chiar voce să călătorească în străinătate, era președintele unei organizații internaționale a criticilor de artă. Șora, Paleologu și Paler erau pensionari. Pleșu a fost „transferat” la Tescani. Până la viitor mai era puțin, dar cine să fi știut!

Mircea IORGULESCU

AMINTIRILE LUI MIHAI ȘORA

(Urmare din pag. 1)

Puteam să rupem un fel de unanimitate aparentă, pentru că grija tuturor mijloacelor de informare în masă era asta, să transmită că poporul întreg este în jurul conducătorului și așa mai departe, la modul monolitic. Trebuia să fie limpede că sunt oameni care protestează. Noi nu eram singurii protestatari. Mai existase un protest înainte, dar nu venea din partea unor cetățeni care protestau pentru ce li se întâmpla altor cetățeni, ci venea din partea unor politicieni, erau pe linie de partid. Oamenii protestau față de felul în care era condus partidul.

Toți semnatarii au suportat consecințele gestului. În ce mă privește pe mine, eram pensionar, era mai greu să mi se retragă pensia pentru treaba asta. Dacă aș fi fost încă activ, ar fi existat riscul să mă dea afară din slujbă. Nu trebuie să uităm că, în momentul acela, politica lui Ceaușescu încerca să se orienteze, în materie externă, către Occident. Pentru că era într-o oarecare ruptură sentimentală cu Uniunea Sovietică și el știa foarte bine că spațiul public era sub vizorul noilor săi binevoitori, nu li se poate spune aliați. Trebuie deci să ținem cont de acest context.

Ne simțeam într-o siguranță oarecare pentru viață. Puteam să fie miile de șicanări posibile și fără îndoială ele trebuie să fi fost atunci, eu nu mi mai aduc bine aminte de ele. Cred că Paler, care avea la România liberă o pagină, cred că a suportat ceva consecințe. Unii care au mai fost solicitați aveau atunci în curs cereri de plecare în străinătate și care nu au putut semna. Pleșu a fost trimis la Tescani, în casa Enescu, unde l-am vizitat mai târziu, venind de la Suceava spre București.

Mie mi s-a ridicat dreptul de a publica. Eu aveam o rubrică la revista *Viața Românească*, numită *Locuri comune*. În fiecare număr aveam un articolăș pe teme care se potriveau cu titlul rubricii, în legătură cu stilul vieții de fiecare zi. Din momentul în care am semnat scrisoarea, evident că n-am mai putut să colaborez la *Viața Românească*. Ioanichie Olteanu, care era redactor-șef acolo, după vreo două sau trei luni mi-a spus: «Știi ce, hai să găsim o formulă ca să reluăm rubrica». Și am reluat-o schimbându-i titlul. L-am dat un titlu grecesc care înseamnă chiar locuri comune - «Koynoy Tacoy». Și am semnat cu pseudonim, cred că era o anagramă de la o deviză a lui Descartes: «Larvatus pro deo», ceea ce înseamnă «înaintez sub mască». Anagrama a dat numele: Tudor Pavel Rosa. Nimeni nu s-a prins. De fapt, în momentul ăla, ei erau destul de neliniștiți pentru că începuseră deja să se agite lucrurile în blocul comunist, ca Polonia, care se agita mereu, pentru că acolo a fost o foarte consistentă mișcare a intelectualilor și fusese și greva prelungită a «Solidarității». O replică la scrisoarea noastră nu imi aduc aminte să fi venit din partea UR. Nu ar fi fost o bună politică din punctul de vedere al regimului. Nu ar fi făcut atâtă publicitate scrisorii unor protestatari într-un moment în care populația era neliniștită.

Nu imi amintesc cum i-a aparținut inițiativa acestei scrisori și cum s-a născut gândul scrisorii. În momentul respectiv nu puteam fi persecutate persoanele care aveau o anumită suprafață

publică. Ceaușescu nu mai făcea parte sută la sută din acest bloc comunist. Avea nevoie de susținere economică, dar și politică, de un fel de bunăvoință din partea Occidentului, în frunte cu SUA. Deci acest lucru așa spune că dedramatizează faptul însuși al protestului nostru. Nu trebuie să ne închidem că forța teoriei comuniste a mai fost la fel de mare la sfârșitul acestei «domnii» ceaușiste, așa cum fusese sub Dej, când cu întregul bloc fusese sub ampriza puternică a Uniunii Sovietice. Deja în Uniune avuseseră loc schimbări. Iar din tot lanțul țărilor comuniste noi am fost ultimii care am ținut cu dinții. Scrisoarea celor din diaspora, care a urmat scrisorii noastre, era un semn că s-a luat act de protestul nostru și că ochii erau asupra noastră, că sa nu ni se întâmple mare, mare, mare nenorocire. Șcanele întreprinse asupra noastră nu pot fi comparate cu ce se făcea înainte, chiar la începutul regimului Ceaușescu, nu mai vorbim despre regimul lui Dej. E adevărat, Pleșu a fost trimis din București, dar la o casă de odihnă”.

(a consemnat Eliza DUMITRESCU)

Mihai Șora își amintește circumstanțele în care a semnat scrisoarea de susținere a lui Mircea Dinescu FOTO: Sorin Lupșă/AGERPRES

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Întâlniri la vernisaj

Mai mulți semnatarii scrisorii de solidarizare au fost prezenți la vernisajul Silviei Radu FOTO: Arhiva personală Silvia Radu

(Urmare din pag. 1)

La 25 martie 1989 am vrut să deschid acea expoziție. Iar eu această expoziție i-am închinat-o lui Dumnezeu, toate peisajele-le-am lucrat la mare. Am vrut să-i bucur pe oamenii ăștia atât de amărâți. Mi se pare o coincidență frumoasă gestul celor șapte care tot atunci se aliau cu partea frumoasă. La vernisaj era Dan Hăulică, un autor important al expoziției, dar imi amintesc că era și Andrei Pleșu. Am înțeles că au mai fost și alți semnatarii, dar în acel moment eu nu știam nimic despre toată povestea asta, am aflat de la Europa Liberă. Presupun că a fost și Paler. Cred că în aceeași seară am ascultat la Europa Liberă și am auzit că a fost transmisă scrisoarea. Pe mine m-a copleșit, m-a bucurat, dar, pe de altă parte, m-a lăsat disperat, pentru că aveam sentimentul că în expoziția mea se va întâmpla ceva. Chiar a doua zi, expoziția a început să fie frecventată de vizitatorii ciudați care păreau a căuta ceva care să-i îndreptățască să caute mai departe. Ei au venit imediat, pentru că ștampila expoziției era Hăulică. Ei au venit imediat, gândindu-se că acolo s-a întâmplat ceva. Fuseseră atâția ambasadori și atâtă lume că nu se mai putea intra. Poate și-au zis că acești șapte dușmani ai noștri s-au folosit de moment și au reușit să semneze și să trimită scrisoarea.

Sunt convinsă că expoziția a fost permanent supravegheată după aceea ca să se vadă cine se întâlnește cu cine. Era pentru ei un loc extrem de pasibil de a se întâmpla lucruri «necurate». Cu prilejul expoziției am avut prilejul să-l întâlnesc pe Petru Creția, cărui i-am spus că mă îndoiam de calea artistică pe care am mers. Că poate lupta politică ar fi fost mai importantă. Mai cu greutate decât lupta minoră pe care o duceam prin artă. El mi-a răspuns oarecum infuriat: «Atunci dă-ți foc la expoziție».

Se s-a întâmplat în acest sfârșit de martie 1989 a fost un gest de comuniune. Imi place acest cuvânt mai mult decât cel de solidaritate, pentru că noi suntem ortodocși și trebuie să transmitem acest lucru să ne punem ștampila asta pe noi, și nu alta. Despre expoziție nu s-a scris nimic la vremea aceea. Expoziția era mai tot timpul goală, pentru că nu știa nimic despre ea. Erau doar câteva afișe pe ici, pe colo. A venit doar o doamnă Cenușa, de la radio, și mi-a luat un interviu. La ora două am dat interviul și la ora patru am primit un telefon de la o fată care mă întreba dacă mai e deschisă expoziția. Deci singurul meu succes legat de mass-media a fost această persoană. Mai era o oră până la închiderea expoziției. Sper să o fi văzut. La cinci se închidea definitiv. (a consemnat Eliza DUMITRESCU)

Fabrica de șoimi

În '89, să ai ocazia să te afli sub umbrela „Protocolului” – de orice gen ar fi fost acesta, însemna o viață mai bună, mai ușoară. „La Protocol” însemna uneori o lume aproape cu un pas mai aproape de democrație. Grădinițele nu făceau nici ele excepție. În București, Protocol însemna Grădinița APACA – o „uriasă fabrică de șoimi ai Patriei”.

Cazarma copiilor

În anii comunismului, Fabrica de confecții „APACA” era una dintre cele mai importante întreprinderi din București. Cu aproape 20.000 de lucrători, era un fel de mini oraș. Nu avea autonomie locală... dar, totuși. Grijă statului pentru această fabrică importantă s-a tradus și prin înființarea unei grădinițe APACA. Copiii angajaților erau înscriși la această unitate cu program săptămânal.

Rationamentul era simplu. Copii fericiți, părinți mulțumiți, liniște în fabrică și muncă după plan. Grădinița APACA era una de protocol, înființată într-o clădire construită inițial pe post de cazarmă. Nu se mai instruiau soldații țării, se educă generațiile viitoare „Șoimii Patriei”. O vizitau șoimii înalților oaspeți ai Partidului, se organiza defilări de modă și se pregăteau grupuri de copii pentru participarea la diferitele serbări populiste. La o discuție cu educatoarele de atunci (allate în activitate și acum) descoperi o lume interesantă.

Cornelia Mihăilescu, una dintre educatoarele vechi ale instituției, povestește despre vremurile în care fabrica și partidul aveau grijă de grădiniță cu toate mijloacele disponibile.

Aici, după cum povestește dna Mihăilescu, era mai bine ca acasă. Foarte cald. Angajaților parcă nu le mai venea să plece acasă. Era bine. Unitatea avea centrală proprie, iar gazele veneau atât de la conducta statului, cât și de la conducta fabricii de confecții. Când frigul cuprindea totul, în fața unității de protocol rămănea nepunctuos. Educatoarea râde când își aduce aminte cum veneau colege la cercuri pedagogice la APACA și stăteau, din obișnuință, cu paltonul în clasă. Li se spunea să se dezbrace, li se explica că nu e cazul să se teamă că gerul „polar” le-ar putea deranja și aici. Nou-venitele refuzau politicos. După 5 minute mureau de cald. Erau atât de uimite... „Ne întrebam cum de la noi era cald. Simplu, pentru că noi suntem grădinița fabricii de confecții și astea sunt condițiile pe care ni le

În timpul săptămânii, Grădinița APACA avea grijă de copiii angajaților unității pentru ca părinții să fie mulțumiți și să dea randament

oferă fabrica. La noi erau numai copiii muncitorilor din fabrică. Oricum, era norma de cel puțin patru copii.” Odată, o tovarășă a vrut să reclame grădinița la partid. Dacă tot se degera, să degeră toți! Orealitate tristă. Omul atacat de om din cauza societății. Grădinița avea în jur de 530 de copii, împărțiți în 16 grupe. Părinții plăteau în funcție de câți copii și de ce salariu aveau. Cea mai mare sumă plătită era de 90 de lei. Dacă aveau doi-trei copii, plăteau 35 de lei. Iar la patru-cinci copii era gratuit.

La „săptămânal”

Programul grădiniței era, ca și acum, săptămânal. Într-o clădire proiectată a fi cazarmă, erau cele 16 grupe. Cele mai mari aveau până la 40-45 de copii. Nu se întâmpla să lipsească vreunul. Li aduceau luna și i-luau sâmbătă după-amiază. „Muncitoarele lucrau în trei schimburi. Când să vină să-și viziteze copiii? Rar se întâmpla să mai vină vreun mamică în timpul săptămânii să aducă copilul său o eugenie, o bomboană, ce se mai găsea pe vremea aceea. Copiii erau foarte bine hrăniți în comparație cu alții. Dacă nu se găsea și nu se găsea în magazine carne, cantina fabricii

avea întotdeauna. Partidul se ocupa de copii, trebuie să recunoaștem asta. Nouă ne-a fost greu în momentul în care nu am mai aparținut de fabrică. Cine să ne mai plătească curentul, utilitățile? Cine să ne mai aducă costume pentru copii? Costumele copiilor erau făcute în fabrică, din ce materiale se găseau, ce le mai rămănea pe unde rămănea. «Pentru copii în grădiniță» – asta era vorba principală. E adevărat că erau controale ale sindicatelor, era cineva care se ocupa întotdeauna de noi. Nu am avut niciodată probleme, întotdeauna am colaborat foarte bine. Trebuia doar să deschidem gura, «am avea nevoie de ceva, mergem la un spectacol cu copii». Nu știam unde se ducea doamna de la sindicat, dar ne făcea întotdeauna rost de ce aveam nevoie... pantofi negri de lac la fel pentru toate fetițele, pentru toți băieții, tot ce ceream primeam.

Dna Mihăilescu povestește atât despre lucrurile bune, cât și despre cele mai puțin bune. Apreciază grija pe care partidul și sindicatul le-o arătau. „Dacă spuneam că aparatele de joacă parcă s-au cam cotit, imediat trimiteau o echipă și ni le voseau, le reparau.” Erau însă și neajunsuri cauzate de sistem. De posibilitățile de atunci. „Cu jucăriile însă era mai

prost. Există un fond din care se cumpăra ce se găsea atunci prin librării. Erau acele păpuși «Arădeanca». Fiecare clasă avea o păpușă. Fiecare clasă avea un joc, o cutie de jucare de lemn. Noroc însă că aveam foarte multe activități. De lipit, de cusut, de construit, hârtie glasată, desenau, colorau. Cam asta era joaca lor.” Cu tot interesul statului și al oamenilor de la APACA, grădinița nu putea trece total peste condiția României din anii comunismului. Cojocă Jana, directoarea grădiniței, își amintește despre situația lui '89: „Aveam țigla pe grădiniță, ne ploua peste toți. Ușile erau din lemn, cu sute de straturi de vopsea, și se cojeau, știi unde se ducea doamna de la sindicat, dar ne făcea întotdeauna rost de ce aveam nevoie... pantofi negri de lac la fel pentru toate fetițele, pentru toți băieții, tot ce ceream primeam.

«Două minute, mă sfidezi? Ai întârziat, mă sfidezi, nu?» Asta mi se punea în cap. Eu veneam tocmai din Drumul Taberei”, mai spune Geta Stanciu.

Costin ANGHEL

CLIENTII AI „PENSIONULUI” GHERLA

După decretul din 1964, penitenciarul de la Gherla scăpase de deținutii politici. După gratii rămăseseră doar deținutii de drept comun. Gherla adăpostea însă, pe lângă criminalii feroce, și condamnații la ani grei pentru fapte considerate infracțiuni grave atunci, precum trecerea frontierei, deținerea de valută, negoul liber sau specula cu produse cartelate ori de contrabandă.

17 ani pentru negoț cu viței

Utu Pompeiu locuiește în Gherla și e unul dintre cei care și-au lăsat ani buni din viață în celulele penitenciarului din oraș.

„Toată tinerețea mea s-a dus la Gherla. Mă întreabă mereu vecinii: «Mă, Pompei, cum de-ai ajuns la anii ăștia, după câte ai trecut?». Ce să fac? Tinerețea mi s-a dus așa”, spune cu ochii triști Utu Pompeiu. Omul, acum în vârstă de 81 de ani, a stat între peretii celulelor Gherlei timp de 17 ani și 4 luni, condamnat pentru „speculă”. Când a intrat în pușcărie, avea doi copii preșcolari. I-a găsit când s-a întors acasă, trecuți de 20 de ani. „Cumpăram tăurași pe care îi creșteam câteva luni, apoi îi vindeam iar, că nu aveam bani. Atunci era considerată speculă”, spune bătrânul.

Ca Utu Pompeiu erau mulți alții, cu ani de viață tocați după gratii pentru găinării mărunte. „Eu am prins și anii când se mergea în Delta la tăiat de stof. Căram 80 de kg de stof în spate pe o distanță de 2 km, până la vapor. Comparativ cu Delta, aici, la Gherla, era pension. Acolo te culcau, puneai ciorapii sub cap ca să se încălzească, pe când la Gherla nu ploua, nu sufla vântul, 200 de oameni au murit în Delta cât am stat eu acolo, pentru că nu erau cabinete medicale, nici farmacii”, povestește Utu Pompeiu.

„Pensionul” Gherla avea celule și de câte 200 de paturi. Dar el tot nu-ncapeau, la căți erau închisii – trebuiau de multe ori să lipească câte două paturi ca să poată dormi cei trei și să-și încapă pe toți celula. Patru feluri de mâncare avea în rețetar „bucătariul” – terci și cartofi, fasole și arpacas. Plus „turtoate” sau 150 de grame de mămăligă. Bonus – bătaia. Uneori cruntă, pe care deținutii o încasau pe drept sau pe nedrept de la gardieni. „O dată de la bucătărie au adus zahăr și am cerut puțin și eu. Mi l-au dat ascuns sub arpacas. Comandantul a văzut și m-a trimis la izolator. Ziua lucram și noaptea stăteam la izolator. Alta dată un gardian milos de la etajul de jos mi-a dat o bucată de pâine. Dar ăla care era sus a văzut și m-a bătut după aia mar, de n-am mai știut de mine”, povestește Utu Pompeiu.

Deținutii luau bătaie și dacă nu își făceau patul cum trebuia, dar și dacă erau prinși rugându-se. Mulți deținuți se rugau, dar numai în timp ce alt coleg de celulă se uita pe vizetă, ca nu cumva să treacă vreun gardian și să vadă. „Nu am fost infractor, dar nu aveam cum altcumva să fac bani decât din animale. Gherla a fost casa mea 17 ani de zile”, spune bătrânul, care de fiecare dată când trece pe lângă penitenciar rememorează anii măncați de celulele Gherlei.

Clientii „pensionului”

Gherla era în anii '80 și ceea ce se cheamă azi „adăpost social pentru defavorizați”. Vagabonzi fără domiciliu mergeau cu trenul fără bilet până la Cluj, înainte de începerea iernii. Sperau să fie prinși de controlul CFR și duși la miliție ca să ajungă la Gherla, unde să stea până se termina iarna. „Aici căpătau mâncare și primeau un pat. Așa făceau în fiecare iarnă”, își aduc aminte foștii angajați ai penitenciarului.

Foștii angajați ai penitenciarului de

la Gherla mai povestesc și de alți oameni care și-au lăsat între zidurile penitenciarului ani buni din viață. „Era unul, Firoiu, care era la Gherla pentru că trecuse frontiera. El și cu vreo încă trei se înrolaseră în armata de mercenari. A dezertat și a umblat prin vreo nouă țări, după care a venit înapoi trecând Dunărea înot. Dacă l-ar fi prins de la Interpol, glonțul era al lui”, cugetă Ioan Lazăr, fost ofițer în cadrul Penitenciarului Gherla.

Alți locatari ai Gherlei ajunseseră în penitenciarul din inima Transilvaniei pentru găinării și furtașaguri mărmante. „Unul, Văcăroiu, fusese adus din București pentru că intrase într-un vagon în care era marfă adusă de la ruși și îl prinseseră în timp ce desfăcea pachetele. Băiat deștept, avea ce vorbi cu el”, își aduce aminte Lazăr.

„Pensionul” Gherla avusese și clienți mai de seamă. Era însă prin anii '60, când însuși adjunctul ministrului de Interne, Ady Ladislau, ajunseseră intermiat la Gherla în mare secret. „Ladislau răspunsese de toate penitenciarele din țară și făcuse ra-vagii când venea în inspecție. Când l-au adus, l-au pus la sora cu flori. Noi nu aveam voie să vorbim cu el. Dormea separat față de ceilalți deținuți și nu ni se spusese de ce îl aduseseră. Dar bănuim că din cauza legăturii cu Ana Pauker și Vasile Luca”, rememorează Ioan Lazăr.

Director peste

închisoarea bunicului

Gherla l-a fost „casă” și bunicului actualului director. Vasile Pop e acum director unde bunicul lui a fost cinci ani deținut între 1950-1955.

„Bunicul a făcut parte din lotul de la Tâbles. Pe vremea aia, pe acolo treceau și așa-ziișii «bandiți», și trupele de securitate. Bunicul a aderat moral la această mișcare, așa că a început să le procure mâncare și să le transmită obiecte de îmbrăcăminte, pe care le depozita în diverse locuri. Într-o zi, pe când se întorcea acasă, a văzut casele din sat inconjurate. De frică, a fugit și de-acasă, ca alții. După trei ani l-au prins într-o moară și l-au condamnat pentru ajutarea inamicului. Doi ani au durat numai anchetele”, povestește dl. Pop.

Își amintește și că bunicul lui nu povestea despre Gherla decât cu alți foști colegi deținuți. „Doar atunci mai depănau amintiri, în rest nu. Povestea, de exemplu, despre cum îl torturaseră în penitenciar pe un profesor de muzică din Sibiu. Doar pentru că, după ce elevii cântaseră „Deșteaptă-te, române!”, fusese întrebat dacă s-au deșteptat. Nu e în glumă. „Nu e timpul pierdut”, ceea ce fusese considerată o insultă”, povestește Pop.

Actualul director al închisorii mai spune că în anii '80, pe când ajunseseră comandantul plutonului antitero Cluj, cariera lui era gata să se incheie, pentru că se aflase că bunicul său fusese „politic”. „Atunci am pierdut o funcție bună în Zalău. Din momentul acela încusă să-mi sugereze că fusese o greșeală că ajunsesem comandant, așa că am fost tras pe linia moartă. Norocul meu a fost că a venit revoluția, pentru că apoi cariera mea a luat o întorsătură normală”, rememorează actualul director al penitenciarului. „E o ironie a sorții că am ajuns director chiar peste locul în care a fost închis bunicul. Dar nu cred că bunicul ar fi preferat să știe că sunt director peste locul în care a fost închis el. Mai ales că lui îi plăcuse atât de mult armata, încât regreta că n-a rămas militar. Nu putea însă pentru că nu avea școală și nici condiția materială, într-o vreme în care pentru așa ceva se cerea să ai o avere și o condiție bine conturată”, mărturisește Vasile Pop.

Gabriela BĂDICA

În anii '80 vagabonzi săvârșeau infracțiuni minore pentru a se „caza” la Gherla pe timp de iarnă. FOTO: Marin Raica

ARTICOLUL ZILEI

Congresmanii americani sunt cumpărați de oamenii de afaceri

U.S. News and World Reporter scria într-un număr spre sfârșitul anului trecut. Din care reproducem ample pasaje. Chiar dacă membrii Congresului neagă faptul că ar fi obținut voturi contra bani, cei mai mulți legislatori acceptă că actualul sistem, bazat atât de mult pe banii proveniți din partea comitetelor de acțiune politică (PAC) și pe atât de generoasele plăți pentru cuvântări, necesită o urgentă reformă. Deși legislatorii sunt trimiși în Congres să voteze în legătură cu problemele vite, își petrec cea mai mare parte a timpului strângând bani pentru realegere. Și din momentul ce comitetele de acțiune politică îi favorizează, în mod firesc, pe cei în funcție, acestia reușesc să fie, de regulă, realzi, în proporție de 98%.

Problema banilor a devenit afacerea neștiută a Washingtonului, o afacere care devine mereu mai sofisticată, pe măsură ce campaniile electorale sunt mai costisitoare. Desigur, nu întotdeauna cu bani se pot obține voturi, dar, cu certitudine, ei deschid uși celor care își pot permite să-și aibă. Politicienii care ajung în Congres după ce au dus campanie, mizând pe încrederea publicului, învață, curând, că numai aceasta nu-i va ajuta să fie realzi. Doar contribuțiile provenite de la grupurile de interese particulare pot să le ofere mijloacele de care au nevoie.

Iconomistul politic britanic Mancur Olson a demonstrat că, cu cât societatea se bucură mai mult timp de stabilitate, cu atât apar mai multe grupuri de interese speciale. U.S. News and World Report a examinat o duzină de legi adoptate de Congresul 100 și a descoperit că aceste interese n-au fost niciodată mai puternice decât sunt acum și că, în timp ce multe legi valoroase au fost elaborate, multe altele sunt rezultatul acțiunii grupurilor de interese și par să nu servească deloc interesului public. În aceste din urmă cazuri, o examinare a datelor Comisiei federale electorale și a declarațiilor financiare ale celor implicați dezvăluie legăturile dintre contribuțiile financiare și tratamentul legislativ favorizant. Printre principalele descoperiri ale revistei se află:

– În dezbaterile aprinse asupra legii comerciale, industria petrolului a convins Congresul să abroghe impozitul pe „profiturile suplimentare”, care generau miliarde de venituri obținute din impozite, atunci când prețurile petrolului erau ridicate. Senatorul Lloyd Bentsen, insistând pentru abrogare, afirmă că impozitul ar fi prea impovărit pentru industria petrolului. Bentsen a primit 101.052 de dolari de la comitetele de acțiune politică al acestei industrii. Iar totalul dolarilor dați Congresului s-a ridicat la 2,35 milioane de dolari.

– O măsură introdusă în legea de alocații pentru apărare va irosi sute de milioane de dolari, potrivit surselor Pentagonului, prin eliminarea celor mai competitive oferte pentru componente ale avioanelor și navelor. „Allison Gas Turbine”, un furnizor al apărării, din Indiana, a fost principalul promotor al măsurii, iar senatorul de Indiana, Dan Quayle (azi vicepreședinte – n.n.), și reprezentantul de Indiana, Frank McCloskey, un democrat, au susținut măsura, afirmând că nu dăunează sistemului de oferte. „General Motors” („Allison Gas Turbine” e o filială a conglomeratului) a donat 468.119 dolari membrilor Congresului, prin intermediul PAC (comitetele de acțiune politică).

– Permițând mai multor companii multinaționale, precum „Bechtel Group” și „Monsanto”, să continue să rețină o mare parte din cheltuielile lor pentru cercetare, Congresul le-a acordat, efectiv, un supliment de 211 milioane de dolari la scutire de impozite, în 1988, pe lângă beneficiile anuale, de aproximativ un miliard de dolari, pe care le obținuseră în anii precedenți. Suma era mult mai generoasă decât stimulentele propuse de Trezorerie. În plus, Congresul a extins un additional de 703 milioane de dolari scutiri de impozite pentru potențiale cercetări, în cadrul aceluiași corporații. Bentsen, care prezidează Comitetul pentru finanțe din Senat, și Dan Rosenkowsky, președintele Comitetului căi și mijloace din Camera Reprezentanților, au sprijinit măsura. Reprezentantul Bery Anthony, democrat din Arkansas, s-a luptat mult pentru ea, argumentând că stimulentele pentru cercetări ale corporațiilor sunt cruciale. Toți au primit contribuții financiare din partea respectivelor companii; totalul dolarilor dați Congresului prin PAC – 2,627 milioane de dolari.

Lumea, nr. 14/1989

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Trenul tineretului

spre Capitală

S-a încheiat al doilea trimestru de școală începând se astăzi, elevii au intrat în vacanța de primăvară, pe parcursul căreia Inspectoratul școlar județean și Administrația permanentă a taberelor organizația excursii de recreere și culturalizare. Școlarii, de la mic la mare, urmau să plece, cu trenuri speciale, spre munte, nordul Moldovei sau în zona minieră Petroșani. Traseele stabilite includeau vizite la diferite „obiective istorice, economice și social-culturale”. Pentru elevii din provincie – excursie „de neuitat” la București. Încă din prima zi a vacanței, un „Tren al Tineretului” avea să poarte 1.500 de tineri spre Capitală.

Porțile școlilor rămăneau însă deschise pentru cei care doreau să desfășoare activități culturale. În unitățile de învățământ se organiza concursuri de șah și tenis de masă, dar și spectacole de muzică și poezie.

Timp liber organizat

Dacă elevii nu aveau școală, nu le lipseau obligațiile. Vizionări, concursuri cinematografice și debateri organizate cu ocazia „Zilelor filmului pentru pionieri” erau planificate în perioada 9-16 aprilie. Ecranizări după opere literare românești, filme istorice și de „actualitate” – „Nelu”, „De ce are vulpea coadă”, „Expediția”, „Maria și Mirabela în Transilvania”. Nu lipseau nici desenele animate – „Uimitoarele aventuri ale mușchetarilor” și... „Novăceștii”! Ca nu cumva să rămână vreun prichindel ori pionier nesatisfăcut în dorința de petrecere frumoasă a vacanței, li se promitea, „Cu poporul, pentru popor”. Cine-ar fi rezistat decetării?!

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Există atâtea nemulțumiri în mine, încât aș mai putea da și altora. Găsesc în Jurnalul lui J. Green o lectură de căpătâi. Iată încă un citat demn de reținut. „E copilărie să ținem la ceea ce am învățat, pentru că ceea ce știm nu cântărește prea mult, dar îi admir pe cei care știu temeinic ceea ce știu, iar nu aproximativ. Cu timpul, mărturisesc, pierd dorința de a învăța pentru a dobândi ceva ce tot nu voi păstra. A fi devine pasionant; nu vreau să spun a te agăta de viață,

Record la națatie

Sibiul a gazduit, la Bazinul Olimpia, campionatele republicane de inot. Sibianca Lidia Copariu s-a remarcat la mai multe probe: a înregistrat un nou record național la inot în bazin scurt, la 100 m stilul fluture; la 100 m liber a obținut un timp de 54 secunde și 48 sutimi, iar la 100 m mixt a stabilit recordul cu timpul de 1 minut, 0 secunde și 95 sutimi.

Aspirator...

multilateral dezvoltat

Întreprinderea „Electroarces” a testat un nou articol casnic – un aspirator care... face de toate. „Este un aspirator care îndeplinește și «serviciile» sale, adică absoarbe praful, dar, în plus, mai «face» și altele: de exemplu, ajută la curățarea mochetelor (absorbind apa după clătire). Mai poate fi utilizat pentru remedierea operativă a mișcărilor inundații casnice, când uitati robinetul deschis”, lauda inginerul Bucur Mihai

Popa aspiratorul ultramodern de marca românească. L-au găsit gospodinele în magazin, pus în vânzare, dacă l-au căutat?!

Stilul „à la maman”

Îmbrăcămintea pentru copii – criticată! Nu scrie nicăieri că mamele nu găsesc pânza moale de bambac numită finet pentru confecționat scutece, nici că hăinuțele pentru bebeluși și preșcolari sunt „date pe pile”.

Hainele celor mici, scrie jurnalistul revistei Flacăra, erau realizate în fabricile de confecții prin reducerea la scară a tiparelor pentru adulți. Se păstrau aceleași linii și modele. Chiar și broderiile, care, de câteva sezoane, întețiseră în modă. Atelele de croitorie erau în schimb mai flexibile. Promovau, mai cu fanterie, tot stilul „à la maman” cu broderie. Dar broderiile reproduceau desene cu personaje din basme, filme și desene animate.

Alexandra ZOTTA

